

מהתוך סדרת הספרים "לב המועדים"

עלו לב המועדים

הלכות והליכות בעיני חנוכה

מתוך הספר "לב המועדים חנוכה"

טעם אחר: כדי להזכיר התשועה ע"י מי היתה התשועה שהוא שבח לזרעו של אהרן, וכן תקנו בתפילה שמזכירים בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול (סדר היום סדר חנוכה).

הטעם שקבעו את חנוכה על נס פך השמן ולא על נצחון המלחמה

רבים ביד מעטים וכו'

לפי שבשאר המקרים יש פתחון פה למינים לומר מקרה הוא ולא ה' פעל זאת, אבל נס השמן שהיה בו להדליק רק יום אחד ונתרבה מעצמו עד שהספיק לשמונה ימים, אין צד לומר כי מקרה הוא וכולם יודו ויאמרו מאת ה' היתה זאת, לזכר נס זה תקנו להדליק נרות בכל לילה (מטה משה תתקעד).

טעם אחר: כדי שלא לעורר קנאת הגוים עלינו, שיאמרו שאנו חוגגים על מפלתם (אוצר כל מנהגי ישורון סימן יט חנוכה א).

בנות הבית בהדלקת נרות

בנות הבית אינן מדליקות, והטעם: לפי שאין זה דרך ארץ שהנשים תפטרנה בהדלקת בעליהן (עיין משנ"ב תרעה ס"ק ג) ובנותיהן תדלקנה (משמרת שלום).

טעם אחר: כיון שההדלקה לבני הבית אינה מעיקר הדין אלא הידור ועל נשים לא תקנו תקנת הידור - מהדרין (שו"ת עולת שמואל).

ומפורסם טעמו של החתם סופר לפי שעיקר חיוב הדלקת הנר להניחו ברשות הרבים, ומטעם ש"כל כבודה בת מלך פנימה" לא תיקנו שתדלקנה הבנות ברשות הרבים (שבת כא, א).

אכילת סופגניות

נהגו לאכול סופגניות, והטעם: לפי שבחנוכת בית חשמונאי טיהרו את המקדש, ואילו אבני המזבח ששקצו היונים לא יכלו לטהרם וגזזום (ע"ז נב, ב), והצטערו על כך, ולכן נהגו לאכול מאכלים שמברכים עליהם ברכת מעין שלוש שבה מוזכר "ועל מזבחך", משא"כ בברכת המזון שאין מוזכר בה מזבח ביחוד (הגרש"א שלימי מועד נג).

"וענין מצוות חנוכה זו אל תהי קלה בעיניך מפני שהיא מדברי סופרים כי היא מן הגדולות ונוראות, כי בזמן הזה הקב"ה גמלנו רב טוב והציל את נפשינו ממוות ולא נתן למוט רגלינו ביד מבקשי רעתינו וכל המזלזל בענין זה נראה שכופר בטוב שהיטיב עמנו אלהינו ואינו משמח בשמחת ישראל ואינו חושש בגאולתם ובנחמתם ח"ו" (סדר היום חנוכה).

הטעם שתקנו דין מהדרין רק במצוות חנוכה

כיון שבשנה הראשונה לא נתקנה חובת הדלקה וכל אחד ואחד הדליק בעצמו נרות לכבוד הנס שאירע וכל אחד נהג בהדלקה הזאת בצורה אחרת, על כן בשנה הבאה כשחכמים תיקנו להדליק השאירו מקום להבדלים השונים בקיום המצווה (שו"ת מנחת ברוך סימן קט).

טעם אחר: למרות שטומאה הותרה בציבור או דחווה בציבור, מ"מ הקב"ה עשה נס על מנת שישאל ידליקו נרות המנורה בשמן טהור, וזאת כדי להראות חיבתם של ישראל, ומכיון שהקב"ה הראה את חביבותם לישראל להמציא להם שמן טהור אף שזה אינו אלא הידור, כך גם אנו נוהגים בהידור במצווה זו (הגר"ח שמואלביץ).

טעם אחר: זכר להידור המיוחד של הכהן הגדול שהיה נוהג להדר ולעשות את מנחתו בשמן זית כתית, למרות שמעיקר הדין לא חייב בכך, וזה היה השמן שנמצא בחותמו של הכה"ג (אמרי אמת ליקוטים שבת כא, ב).

הטעם באמירת "הנרות הללו" מה שלא מצאנו בשאר קיום מצוות שיש חיוב לפרש ולהוציא בפה טעם המצווה בשעת קיומה אלא סומכים על הכוונה שמכוונים בשעת עשייתה

משם פירסומי ניסא שהרי עיקר מצווה הדלקה בשביל פרסום הנס, וע"י אמירת "הנרות הללו" מתפרסם הנס (ערוה"ש תרעו ח).

טעם אחר: כיון שכל אחד מדליק בקיבוץ בני ביתו, וחששו שמא אחד מבני הבית יבוא להשתמש בנרות, ע"כ תקנו להזהיר אותם ולומר "הנרות הללו קודש וכו' ואין לנו רשות להשתמש בהם" (שו"ת מהרש"ל ס' פה).

הפטרת פרשת מקץ

הטעם שישנה הפטרה לפרשת מקץ הלא מפטירים בשל חנוכה, לפי שמפטירים בה אחת לכמה שנים וזה יוצא השנה, וזה יוצא בשנה שהיא חסרה כאשר חשוון וכסלו הינם כ"ט יום, וא' דר"ה של אותה שנה חל בשבת, ונר חנוכה חל כליל שישי, וזאת חנוכה חל ביום שישי שלאחריו, אז נאמרת הפטרה זו בשבת שאחרי חנוכה.

נתינת מים קודם נתינת השמן

יש שנהגו לתת מים קודם נתינת השמן בזכוכית בכדי שיצוף השמן על המים, **והטעם:** ע"פ מה דאיתא בבעל הטורים (פרשת תולדות כו צב) דהיונים גזרו שלא יטבלו כדי למונעם מפריה ורביה, ונעשה להם נס ונזדמנה מקווה לכל אחת ואחת, וכדי לעשות רמז לאותו הנס נותנים מים תחת השמן לרמז על כך (שו"ת שבט הקהתי ח"ג סימן רז).

הטעם שנוהגים לתת מעות לקטנים

הואיל והיונים רצו לבטל תורה מישראל לכן מעודדים את הילדים ללימוד תורה על ידי מתן מעות, והרמב"ם (הלכות תשובה ריש פרק י"ה) מבאר כיצד המלמד ישדל את הילד ללימוד "למוד פרשה זו או פרק זו ואתן לך דינר או שני דינרים" ולכן בימי חנוכה נותנים דמי חנוכה כדי לחזקם בלימוד התורה (פרי יצחק חנוכה ז).

טעם אחר: הואיל ובחנוכה נוהגים העניים לחזר על הפתחים לכן נוהגים לתת דמי חנוכה לילדים כדי לא לבייש את מקבלי הצדקה (כנסת יחזקאל).

טעם אחר: כיון שהגויים מחלקים מתנות ביום אידם שחל באותם ימים לכן נותנים גם לילידים היהודים (אבני ישפה אות קכט).

שם חנוכה - הטעם שנקראת חנוכה ולא מנורה

מקור שם נרות חנוכה - חנוקיה מר' אברהם ב"ר שמואל מיוחס בעל שדה הארץ, **והטעם שנקרא כן:** כדי שלא יקראו מנורה וכאילו לדמותו למנורת המקדש.

הדלקת נר חנוכה היכן מדליק

בפתח הבית הסמוך לרשות הרבים מבחוץ, אין פתח הבית לכיון רה"ר, מדליק לחצר שלכיוון רשות הרבים (טושו"ע תרע"ג ה). **והטעם:** משום פרסומי ניסא (משנ"ב שם ס"ק כא).

טפח הסמוך לפתח (ושיערו לרח"נ 8 ס"מ לשיטת החזו"א 10ס"מ).

והטעם: כדי שיהיה ניכר שבעה"ב הניחו שם (משנ"ב תרע"ג ס"ק לא).

גובה ההדלקה: מניח לא פחות מג' טפחים מהקרקע (שו"ע תרע"ג ו).

והטעם: משום שנראה כקרקע, ואין הרבים משגיחים בנר ואין כאן פרסומי ניסא (לבוש תרע"ג ו).

אלא בין ג' טפחים (ושיערו לחזו"א 28.8 ס"מ ולרח"נ 24 ס"מ) לעשרה טפחים (ושיערו לחזו"א 96 ס"מ ולרח"נ 80 ס"מ) פחות מכן לא יצא ידי חובה (שו"ע תרע"ג ו).

הטעם דבעי למטה מעשרה טפחים

לפי שנתנו לו חכמים אחד מן השיעורים הקבועים בשאר מצוות והוא שיעור י' טפחים שהוא שיעור הכשר סוכה (רשב"א שבת כא, ב).

טעם אחר: לפי כשהוא בתוך עשרה טפחים הרי הוא והנרות ברשות אחת שעד עשרה טפחים נחשב כרשות אחת כדרך שמצאנו ברשויות של שבת (רישב"א שבת כא, א).

טעם אחר: לפי שכשמדליק למטה מעשרה פירסום הנס גדול יותר לפי שנר העשוי להאיר אין מניחים אותו למטה מעשרה (משנ"ב תרע"ג ס"ק כז).

ולא יותר מעשרים אמה (ושיערו לדעת חזו"א 11.52 מטר ולרח"נ 9.60) המדליק למעלה מעשרים לא יצא ידי חובה (שו"ע תרע"ג ו) **והטעם:** משום שלא שלטא ביה עינא (משנ"ב שם ס"ק כח).

כאיזה צד מדליק: בטפח הסמוך למזוזה משמאל, **והטעם:** כדי שתהא מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל ויהיה מסובב במצוות (טושו"ע תרע"ג ז) ובדיעבד אם הניח נר חנוכה מימין יצא ידי חובה (משנ"ב שם ס"ק לג).

אין מספיק מקום בצד שמאל: יכול להניח גם בצד ימין לפי שכל ענין הדלקת נר חנוכה בשמאל אינו מעיקר הדין אלא הידור (הגרשו"א הליכות שלמה דבר הלכה יד א).

שימוש בנרות חנוכה - אסור להשתמש בנר חנוכה, והטעם:

כדי שיהיה ניכר שהוא נר מצוה לפרסם הנס (רש"י שבת כא, ב, משנ"ב תרע"ג ס"ק ח).

טעם אחר: כיון שעל ידי הנס שנעשה במנורה תקנוה, עשאוה כמנורה שאין משתמשים בה כלל (רי"ן ט. בד"ה הלכות חנוכה).

טעם אחר: שלא יהיו מצוות בזויות בעיניו ויאמרו לאורה הוא צריך שכן מצינו בירושלמי "אמר הקב"ה הוי מכבד את המצוות שהם שלוחי ושלוחו של אדם כמותו, ואם כיבדת אותם כאילו כיבדת את עצמי ואם בזית אותם כאילו בזית את עצמי" (סדר היום סדר חנוכה).

הכרזה של הש"ץ "על הניסים"

בספר כל בו מובא שהשליח ציבור מכריז לפני תפילת שמו"ע לומר על הניסים, ומכריזים בתפילת ערבית ולא בשחרית, **והטעם:** משום שאסור להפסיק בין גאולה לתפילה, ובתפילת ערבית רשאי להכריז **והטעם:** משום שאינו חייב לסמוך גאולה לתפילה מעיקר הדין, **והטעם שהכרזה לא הוי הפסק,** דהוי צורך תפילה (שו"ע רלו ב).

יש שנוהגים שאין החזן מכריז, והטעם: ע"פ מה שכתב המג"א שאפשר שרק ר"ח דהוא דאורייתא וגם אם לא אמרו מחזירים אותו לכן מכריזים, משא"כ חנוכה ופורים שאם לא אמר אין מחזירים אותו אפשר שאין מכריזים.

טעם אחר: לפי שחוששים לסוכרים שהוי הפסק, ומ"מ שמגיע הש"ץ לעל הניסים יגביה קולו להזכיר לציבור.

הבית הלוי לא היה מחמיר במוצאי שבת חנוכה כר"ת, ולעומת זאת בנו הגר"ח החמיר כר"ת אף במוצאי שבת חנוכה.

והסביר הגר"מ פיינשטיין טעמם דהבית הלוי לא נהג כן מעיקר הדין אלא נהג כן מהיותו טוב, לכן במוצאי שבת חנוכה לא החמיר, משא"כ הגר"ח מבריסק חשש מעיקר הדין לר"ת ולכן גם במוצאי שבת חנוכה החמיר וזה מתאים לדברי הבעל קהילות יעקב הנ"ל (קונטרס ימי חנוכה עמוד צח).

מגילת אנטיוכוס

שמות המגילה: מגילה זו נקראת בכמה שמות מגילת בני חשמונאי (מופיע בכל הסיפורים תכלאלים של התמנים) מגילת בית חשמונאי (בה"ג הלכות סופרים עה) מגילת יוונית ומגילת חנוכה ושמה המפורסם ביותר הוא "מגילת אנטיוכוס" (עיין שבלי הלקט הלכות ר"ח סימן קעד בהערה א סוכה מד, ב, תוס' ריד, אבודרהם סדר ימי חנוכה).

הטעם שכתבו מגילת אנטיוכוס

אע"פ שלא קוראים מגילה זו בחנוכה כתובה לאחר הניצחון הגדול והניסים הרבים של רבים ביד מעטים, גיבורים ביד חלשים ראו צורך להנציח גם ניסים אלו לזיכרון ולכן נכתבה מגילת אנטיוכוס.

מי כתבה

יש אומרים: שהמגילה נכתבה על ידי בני חשמונאי [יהודה, שמעון, יוחנן, יונתן, אליעזר] עצמם סמוך לזמן שבו אירעו המאורעות (רב סעדיה גאון בספר הגלוי מהדורה ב).

יש אומרים: שמגילה זו נכתבה בידי זקני בית שמאי ובית הלל שגם חיברו את מגילת תענית (בעל הלכות גדולות הלכות סופרים סימן עה).
יש מן החוקרים שרצו לומר שבעל הלכות גדולות אינו מתכון למגילת אנטיוכוס אלא לספרי החשמונאים (המכבים).

קריאת המגילה

בתקופת הראשונים היה מנהג לקרוא מגילה זו בציבור וכך כתב בעל השבלי לקט (הלכות ראש חודש סימן קעד בהערה א) נוהגים לקרות מגילת אנטיוכוס [בשבת] במנחה אחר קדיש תתקבל, משום פרסומי ניסא ואומר [בתחילה] "כל ישראל".

קריאתה בשבת לפני חנוכה יש מקומות שנהגו לקרוא מגילה זו בשבת שלפני חנוכה (ילקוט מנהגי ממנהגי של שבטי ישראל).

קריאתה בשבת חנוכה אחר הפטרה: יש שנהגו לקרוא בשבת אחר הפטרה וכתבו שאין חיוב בדבר והוא רק למצווה בעלמא לפרסם הנס (תכלאל עץ חיים – שהוא הסודר המסורתי והמקורי של התימנים ח"א דף קסג).

ראיה למנהג שקראו מגילה זו, כיון שהרבה כתיבי יד (שנמצאו בגניזה הקהירית) וקטעי גניזה עתיקים המכילים את המגילה מנוקדים בנקודות ובטעמים ממש כמו כתיבי הקודש וכן הרס"ג (בספר הגלוי) מזכיר שהמגילה בידו מחולקת לפסוקים וערוכה בנקודות וטעמים.

טעם אחר: לפי שבחנוכה מדליקים נרות בבית הכנסת קודם ערבית ולכן זוכרים לומר על הניסים ואין צורך בהכרזה (ליקוטי מהרי"ח).

בני חשמונאי מקור השם "בני חשמונאי" או "חשמונאים"

בני מתתיהו נקראים "בני חשמונאי" או "חשמונאים" (תפילת על הניסים מגילה יא, א) עם שם עיר מולדתם "חשמון" (סידור עבודת ישראל), **טעם אחר:** חשמונאי הוא ר"ת של הדברים שהיונים רצו לבטל **חודש שבת** מילה נידה ארוסה יהוד השם (אוצר כל מנהגי ישרון עמוד 48).

שבת חנוכה – פרשת וישב

תפילת מנחה ערב שבת

מתפללים תפילת מנחה בצהריים קודם הדלקת הנר (משנ"ב תרעט ס"ק ב), **הטעם:** לפי שתפילת מנחה תיקנו כנגד תמיד של בין הערביים, ונר חנוכה זכר לנס שנעשה במנורה שזמן הדלקתה אחר קרבן התמיד (שערי תשובה תרעט בד"ה דר"י מדליקין).

נר חנוכה ונר שבת מי קודם (טור תרעט א)

כתבו הגאונים שידליק נר חנוכה ואחר כך נר שבת, והטעם: משום שאם ידליק נר של שבת תחילה כבר מקבל עליו שבת ולא יוכל אח"כ להדליק נר חנוכה (משנ"ב תרעט א).

בבית הכנסת מדליקים קודם מנחה של ערב שבת (שו"ע תרעא ז).

מוצאי שבת קדימת הבדלה או נר חנוכה (שו"ע תרפא ב)

נחלקו הפוסקים האם מבדיל ואחר כך מדליק נר חנוכה או להפך

יש שאומרים שמבדיל ואחר כך מדליק הנרות, **הטעם:** לפי שהבדלה קודמת מדין תדיר (הבדלה) ואינו תדיר (נר חנוכה) תדיר קודם (ט"ז תרפא, הובא במשנ"ב תרפא ס"ק ב).

טעם אחר: לפי שלפעמים ישכח הבדלה בשמונה עשרה ויצטרך קודם להבדיל ולא מצאנו שפעם ידליק כך ופעם ידליק כך (באר היטב תרפא ס"א בשם המהר"ל מפראג).

לנוהגים להדליק נר של חנוכה תחילה ואח"כ נר הבדלה.

הטעם: דכל מה שנוכל לאחר לצאת מהשבת מאחרים (משנ"ב תרפא ס"ק ב). **טעם אחר:** משום פרסומי ניסא (משנ"ב שם).

וכתב המשנ"ב העושה כשיטה ראשונה כדן הוא עושה, והעושה כשיטה שניה כדן הוא עושה (שם בסוף הדיבור).

דין הנוהג להחמיר בכל מוצאי שבת כר"ת

אם נוהג כן משום שהוא ספיקא דדינא, גם במוצאי שבת חנוכה ימתין עד זמן ר"ת, אבל אם נוהג כן רק בלי נדר ובדרך חומרא בעלמא, במוצאי שבת חנוכה אל ימתין (ארחות רבינו ח"א עמ' קכז בשם בעל הקהילות יעקב).

ראיה נוספת מדברי התוס' רי"ד שכתב שהקורא מגילת אנטיוכוס בחנוכה אין ראוי לברך עליה מפני שאין שורש חובה כלל (תוס' רי"ד מסכת סוכה מז, ב ד"ה חביט שמדבר שם בענין ברכת המצות על דבר שהוא רק מנהג).

הטעם שהמנהג היום הוא שלא קוראים מגילה בחנוכה [מגילת אנטיוכוס] בשונה מפורים שקוראים מגילת אסתר לפי שבזמן נס חנוכה לא היו להם נביאים שכבר כלתה נבואה מימי מלאכי שהרי היו זכריה ומלאכי סוף נביאים ומקום שלא היתה רוח הקודש ולא נביאים בבית שני לא התקינו לו מגילה כי הלל אומרים אותו במקום מגילה (אחד מכתבי היד של מגילת אנטיוכוס).

לימוד המגילה יש לספר לבני ביתו ענין הניסים שנעשו לאבותינו בימים האלו ויש מקומות שנהגו לקרוא את מגילת אנטיוכוס שבה מסופר הנס אף שאין חיוב בזה ואין מברכים על קריאתה אבל זה בכלל המצווה לספר חסדי ה' (קיצור שולחן ערוך קלט א).

להדליק נר חנוכה בחשמל

רבים מאחרונים כתבו שאין מדליקים נר חנוכה בנורה חשמלית (שו"ת דבר אליהו סג, שו"ת מהרש"ג ח"ב קז, שו"ת להורות נתן ח"א יז, שו"ת באר משה ח"ו נה נט), **והטעם:**

לפי שבמנורה אין שמן היינו דבר ממש שבוער ולכן אינה כשרה (דבר אליהו להגאון מוהר"א קלאצקין ז"ל סימן סג) וכן אין בה פתילה (משנת שכיר חאו"ח סימן רד, דבר אליהו שם כה"ח תרעג יט) והרי זה כמדליק בעצים המאירים שאינו יוצא בהם ידי חובת נר חנוכה (לבוש מרדכי או"ח נט) ואינו דומה לנרות שבבית המקדש שנעשה בהם נס חנוכה שהיה בהם שמן ופתילה (שו"ת פתחי שערים דף כא, ב).

טעם אחר: שאפשר שצריך דווקא אש שבאה על ידי כילוי החומר הבוער כיון שנס חנוכה היה בזה שהשמן לא כלה (הגרשז"א מאורי אש עמוד 190, שלמי מועד פרק מז).

טעם אחר: משום שצריך לעשות דומה למנורת בית המקדש ועיקר המצווה בבית המקדש היתה שלהבת כדכתיב "בהעלותך את הנרות" ולא בהדלקתם ובמנורת ליבון אין שלהבת (הגרשז"א שלמי מועד פרק מז).

טעם אחר: לפי שהדלקה בשמן זית הוא מצווה מן המובחר, **ועוד** כיון שעשויים הם להדליק ולהאיר במשך השנה לא היו פירסומי ניסא והרמ"א כתב (תרעא) שיזהר שלא להדליק במקום שמדליק שם כל השנה כי אז אין הכר כלל (שו"ת בית יצחק יור"ד ח"א ס' קכ אות ה).

טעם אחר: לפי שאינו יוצא אלא כשמדליק הנר בעצמו מה שאין כן בנורה חשמלית שאינו מדליק בעצמו אלא על ידי המפסק ואינו דומה למנורה שבמקדש שהודלקה בידי אדם (כה"ח שם).

ועוד נוסח הברכה הוא "להדליק" וכשאינו מדליק בידים אלא על ידי מכונה אינו יכול לברך (דבר אליהו שם).

טעם אחר: משום שבשעת ההדלקה אין בנר שמן כדי שיעור הראוי לדלוק חצי שעה שהרי בכל שעה עלול זרם החשמל להתנתק מבלי שיש שליטה על כך נמצא שהמדליק נר על ידי חשמל אינו כמי שהניח שמן כדי שיעור הרואי לדלוק חצי שעה [אלא חברת חשמל היא המחודשת עבורו את הזרם בכל רגע מחדש] ואינו יוצא ידי חובה (מאורי אש עמוד 190 מקראי קודש חנוכה סימן כ).

אמנם אם ישתמש בבטרייה שכמות האנרגיה שבה כבר קצובה מראש הרי זה לכאורה הוי כמי שהכין שמן למחצית השעה או יותר אך מכל מקום עדיין נותר הענין של ההדלקה בלא שמן ופתילה שאינה מועילה להדלקת נרות חנוכה.

טעם אחר: כיון שהחוט הלוהט שבתוך הנר אינו זקוף כמו פתילה אלא עשוי בעיגול והרי זה כמדורה שאינה כשרה לנר חנוכה (שו"ת ציץ אליעזר ח"א סימן כ סוף פרק יב).

טעם אחר: לפי שאין כאן אור של שמן דולק אלא מתכות שדולקות על ידי כח עלעקטריק והמתכות שהם בתוך כלי זכוכית החום מאיר לעינים אבל באמת אין כאן שמן וגם אש לוהטת אין כאן רק שהוא נראה כמאיר ונראה כאבן טובה שמאירה בחוש שאין בזה דמיון לנר הדולק (שו"ת הר צבי ח"ב ס' קיד אות ב).

יש חולקים וסוברים שנורת חשמל כשרה לנר חנוכה

הטעם: אף על פי שאין בה שמן ופתילה כשרה לפי שלדעתם אין צריך שיהיה נר חנוכה דומה למנורה שבמקדש (ציץ אליעזר ח"א ס' כ יב).

ובטעם שאין בו שמן כמחצית השעה כיון שבתחנת הכח יש מספיק דלק לייצר זרם חשמל כדי שידלוק כשיעור ומעצמה היא עובדת ומספקת את הזרם הרי זה כאילו יש בנר שמן כשיעור (כוכבי יצחק ס' ה). **והטעם שחסר בהדלקה יש** הסוברים שהלוחץ על המפסק ומדליק את הנורה נדון כעושה מעשה הדלקה (מים חיים משאש סימן רעט).

בתנאי ההדלקה

נורה מיוחדת לחנוכה: נורת חשמל העשויה להדלקה בכל ימות השנה אינו יוצא בה ידי חובת הדלקה, **והטעם:** משום שאין בו פרסום הנס (שו"ת בית יצחק יור"ד ח"א סימן קכ אות ה).

להניח במקום מיוחד: לסוברים שמותר להדליק נר חנוכה בנר החשמל לא הותר אלא כשמניח במקום מיוחד (שו"ת יבי"ע ח"ג לה) ובשעת הדחק (שו"ת קובץ תשובות ח"ג סימן קג).

ובנורת ליבון, והטעם: לפי שהחוט המלובן שבתוכה נחשב כאש אבל נורת ניאון שאין בה חוט מלובן לא (הגרשז"א הליכות שלמה ח"ב פרק טו הערה 11).